

1a FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA

27 i 28 d'octubre de 2012

Una altra manera de fer economia

L'economia social i solidària la conformen multitud d'iniciatives de producció, comercialització, consum, inversió, gestió de recursos i assignació d'excedents que funcionen dia a dia sota lògiques més democràtiques, equitatives, solidàries i respectuoses amb les persones, el medi ambient i els territoris que no pas les empreses i institucions capitalistes. Totes aquestes experiències transformadores seran les protagonistes de la I Fira d'Economia Solidària de Catalunya, que tindrà lloc el 27 i el 28 d'octubre de 2012 a Barcelona, organitzada per la Xarxa d'Economia Solidària. Durant aquests dos dies, les entitats i persones vinculades al cooperativisme, a associacions d'intervenció social, a grups de consum ecobiològics, de finances ètiques, etc. es trobaran per demostrar que hi ha una altra manera de fer economia.

Una altra economia està en marxa

Amb motiu de la I Fira d'Economia Solidària de Catalunya, que tindrà lloc els dies 27 i 28 d'octubre de 2012, la Xarxa d'Economia Solidària (XES) ha publicat el **Manifest per l'economia social i solidària**. Es tracta d'un punt de partida per aglutinar totes les entitats i persones del sector i ajudar a fer créixer l'ampli ventall d'experiències transformadores que, ara i aquí, ja són una realitat.

Una altra economia no sols és possible, sinó que ja existeix. Entre altres noms, la coneixem com a economia social i solidària. No constitueix l'economia dominant ni majoritària al món, però tampoc és insignificant, ni qualitativament ni quantitativament.

L'economia social i solidària la conformen multitud d'iniciatives de producció, comercialització, consum, inversió, gestió de recursos i assignació d'excedents que funcionen dia a dia sota lògiques més democràtiques, equitatives, solidàries i respectuoses amb les persones, el medi ambient i els territoris que no pas les empreses i institucions capitalistes. Adopten la forma de cooperatives i altres empreses propietat

dels productors o dels consumidors i usuaris; d'associacions dedicades al camp social, a les finances ètiques o al consum responsable; de xarxes d'intercanvi; d'horts comunitaris; de sistemes de gestió comunal; de pressupostos públics participatius; d'associacions de desenvolupament local; de treball cooperatiu per internet; etc.

Són realitats que estan presents arreu del món i que tenen en comú tres característiques clau que s'adscriuen a l'economia social i solidària: donar primacia a la satisfacció de necessitats humanes per sobre del lucre, gestionar la pròpia activitat econòmica de manera democràtica i estar compromeses amb el seu medi natural i social.

Moltes d'aquestes pràctiques constitueixen veritables escoles de ciutadania activa, atrafegats laboratoris on s'assagen altres formes de produir, consumir i organitzar-se, valuoses fonts d'inspiració del que podria ser un sistema econòmic diferent del que patim actualment, aparadors vistosos que mostren un altre sistema econòmic possible. Perquè aquesta és, precisament, una de les fortaleses de l'economia social i solidària, que no es tracta de cap projecte futur ni de cap ideal abstracte, sinó d'una realitat palpable.

Pensem que l'economia social i solidària ha de formar part de qualsevol proposta alternativa al capitalisme, una tasca –la de construir una alternativa global al sistema– que, al nostre parer, és imprescindible si volem sortir de la crisi sistèmica en què les elits polítiques i financeres ens tenen sumits. Si no disposem ni que sigui d'un esbós d'un futur alternatiu possible, que comparteixi el conjunt de moviments socials, mai no aconseguirem mobilitzar les energies personals i col·lectives suficients per impulsar un procés de transformació social. En aquest sentit, és urgent que les diferents economies crítiques, entre les quals s'inclou l'economia social i solidària, entrin en diàleg per fecundar-se mútuament i anar esbossant com podria funcionar una economia més justa, democràtica, sostenible i eficaç que el capitalisme.

cies, a articular-se en projectes intercooperatius a una escala més gran i a crear mercats socials, a treballar colze a colze amb altres moviments, a aprofundir en un model de gestió basat en els valors alternatius que representa, a crear mecanismes propis de finançament... i, amb el suport d'altres agents, a aconseguir unes polítiques públiques favorables, cosa que –inevitablement– exigeix que siguin concertades entre l'administració i el sector, que tinguin un caràcter transversal i que no pretenguin mercantilitzar-lo per desactivar la seva capacitat transformadora.

Ara bé, desenvolupar l'economia social i solidària també depèn de les persones que encara no hi participen o no hi participen prou. No direm allò que l'economia social i solidària ens interessa a tots i totes, ja que també hi ha qui la menysté (els cobdiciosos, els individualistes acèrrims, els qui obtenen sucosos beneficis amb el capitalisme...), però sí que podem afirmar que l'economia solidària interessa a una àmplia majoria de la societat. És per això que, en el marc de la I Fira d'Economia Solidària de Catalunya, animem aquesta majoria social a visitar l'espai, però, sobretot, l'animem perquè incorpori –i nosaltres també– l'economia solidària en la seva vida diària, consumint més responsablement, dipositant els estalvis a les finances ètiques, creant cooperatives per sortir de l'atur i de la precarietat, participant en xarxes i mercats d'intercanvi, difonent l'economia social i solidària a les associacions on participa, col·laborant amb les entitats del sector...

Una altra economia està en marxa. Endavant amb l'economia social i solidària!

Geografia bàsica de la fira

ESPAI 1 VIURE L'ECONOMIA SOLIDÀRIA

Espai relacional i interactiu distribuït en estands.

Les entitats s'hi agruparan segons el seu sector d'activitat:

1. Habitar Activitats que permeten una forma de vida confortable, en relació amb l'espai habitable.

2. Alimentar-nos Basats en la sobirania alimentària, pretenem difondre aquelles modalitats de producció que respecten el medi ambient.

3. Vestir-nos Elaboració de productes de vestir, fabricats a partir de matèries primeres naturals i amb tècniques artesanals, respectuoses amb el medi ambient i en condicions laborals dignes.

4. Conèixer Activitats de formació crítica i producció de coneixement, activitats que dinamitzen espais culturals alternatius i la difusió de la informació per qualsevol mitjà.

5. Cuidar Iniciatives que permeten la reproducció de la vida, en un sentit ampli (salut, cures d'infants i ancians, inserció sociolaboral per a persones amb risc d'exclusió social).

6. Divertir-nos Activitats d'oci i esbarjo, com el turisme, que constitueixen elements fonamentals per al desenvolupament d'una vida saludable, a més de ser una oportunitat per a l'enfortiment de les relacions socials i el vincle amb la comunitat.

7. Gestionar-nos Empreses i entitats que assessoren, financen i ajuden les empreses i les entitats d'economia solidària.

7+1. Altres Organitzacions que, essent de l'economia social i solidària, no desenvolupen cap activitat econòmica productiva o de prestació de serveis i que donen suport a l'economia solidària.

ESPAI 2 ESCENARIS

Espai estàtic fonamentalment visual en forma de plafons expositors, on es podran visitar exposicions i veure més d'una desena de vídeos sobre experiències del sector.

ESPAI 3 ALTERNATIVES

Espai per a conferències, debats, audiovisuals i activitats sobre qüestions conceptuals, estratègiques i divulgatives relatives a l'economia solidària i a les alternatives que planteja a la crisi i a la societat actual (vegeu el programa a la contraportada).

ECOSOLS LA MONEDA PRÒPIA DE LA FIRA

L'objectiu és que la fira sigui l'inici d'una xarxa d'intercanvi amb ecosols entre empreses solidàries i entre aquestes i les consumidores responsables. L'entrada a la fira és gratuïta, però totes les

transaccions es faran mitjançant ecosols, que es podran adquirir a la taquilla de canvi.

Satisfereix necessitats i contribuir al bé comú per sobre de l'afany de lucre és l'objectiu de l'economia social i solidària

En aquesta tasca, l'economia social i solidària hi pot aportar molt. El nou sistema econòmic postcapitalista hauria d'adoptar com a objectiu el mateix que ja té l'economia social i solidària, satisfereix necessitats i contribuir al bé comú per sobre de l'afany de lucre. Per fer-ho, podria inspirar-se en molts dels seus principis, institucions i mètodes procedents de les millors experiències dels seus diferents vessants: el treball cooperatiu, la comercialització justa, el consum responsable, les finances ètiques, les monedes socials, la creació i la gestió democràtica dels béns comuns i la distribució solidària de l'excedent.

Però, perquè l'economia social i solidària pugui continuar donant tants fruits i fins i tot anar-se gestant com l'embrió d'una altra economia, necessita continuar desenvolupant-se. Per això animem els seus actors –cooperativistes i molts altres– a fer més visibles les seves pròpies experiències.

PER A ADHESIONS:

www.firaesc.org/manifest

CAMPANYA DE MICROFINANÇAMENT DE LA FIRA:
<http://goteo.org/project/1a-fira-d-economia-solidaria-de-catalunya>

EDITEN
Setmanari Directa
i Xarxa d'Economia
Solidària (XES)

www.setmanaridirecta.info

xes www.xes.cat

IL·LUSTRACIONS: Chema Peral (portada), Sol Undurruga (centrals)
CONTINGUTS: David Fernández, Jordi Garcia Jané, Jordi Via, Jordi Estivill, Jordi Ribas, Xavi Palos, Robert Bonet i Carles Masià
MAQUETACIÓ I EDICIÓ: Roger Costa, Laia Bragulat i Marc Iglesias

Aquesta publicació s'ha enviat a impremta el 2 d'octubre de 2012

Inauguració de la seu del grup cooperatiu Ecos el 26 de juny de 2012 a Barcelona.

Maria Torrents

A sota, trobada estatal de la cooperativa de serveis financers ètics i solidaris Coop57, l'octubre de 2011 a les Cotxeres de Sants de Barcelona. **Coop57**

La dimensió internacional de l'economia solidària

Jordi Estivill
Grup de Treball Internacional de la XES

L'economia solidària és un fet arreu del món. És un moviment que s'estén pels cinc continents, on emergeixen cooperatives propietat dels socis de treball, de serveis, de productors agraris i de consumidors i usuaris. També el conformen empreses autogestionàries, associacions d'intervenció social, entitats dedicades a

L'economia solidària és un moviment que s'estén pels cinc continents marcant el camí per a tothom que vol construir una altra economia i una nova societat

les finances ètiques o al consum responsable i ecològic, xarxes d'intercanvi, horts comunitaris, mercats no monetaris, sistemes de gestió comunal, pressupostos públics participatius, així com associacions de desenvolupament local i de treball cooperatiu per Internet. No és una economia dominant ni majoritària al món, però tampoc és insignificant, ni qualitativament ni quantitativament. Fa anys que marca el camí per a tothom que vol construir una altra economia i una nova societat i pensen que això no solament és possible, sinó també necessari i urgent.

Amb aquesta intenció, a Lima (1997), el Quebec (2001), Dakar (2005) i Luxemburg (2009), s'han anat fent passos per crear una coordinació internacional al vol-

tant de la Xarxa Intercontinental de Promoció de l'Economia Social i Solidària (RIPESS). En la darrera trobada, es va decidir crear una xarxa europea. Així, la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES) es va encarregar d'organitzar el congrés fundacional de RIPESS Europa el setembre de 2011 a Barcelona. Va ser tot un èxit. Ara, ja existeix una xarxa europea amb estatuts, un programa de treball i una comissió de coordinació, on la xarxa catalana es troba al costat de la francesa, l'hongaresa, la luxemburguesa i l'espanyola. També hi ha delegacions de Portugal, Itàlia, Alemanya, Romania, Bèlgica i d'altres més sectorials (pactes territorials i el consorci cooperatiu de les Açores).

En el marc d'aquestes relacions internacionals, la XES –que s'inspira originàriament en la Cimera de Rio (2000) i el primer Fòrum Social Mundial de Porto Alegre (2001) i que ha mantingut contactes freqüents amb els grups de l'Amèrica Llatina– ha reforçat els seus vincles amb els estats veïns (França, Itàlia, Portugal) i, molt especialment, està intentant desenvolupar l'economia solidària a la Mediterrània. Ja s'han celebrat dos encontres amb persones del Magrib i convé esmentar les relacions amistoses que es mantenen amb la Xarxa Marroquina, que es van posar de manifest en el darrer taller conjunt que va tenir lloc prop de Rabat el mes de maig.

Esperem que aquesta Fira i la taula rodona que hi tindrà lloc siguin una nova ocasió per enfortir aquesta dimensió internacional de l'economia solidària de Catalunya!

Construint un àmbit econòmic transformador

Jordi Via
Membre de la XES

Les empreses i les entitats de l'economia social i solidària es constitueixen per resoldre en positiu –o intentar-ho– dificultats associades a l'ocupació, a col·lectius en risc d'exclusió i/o per adequar a l'activitat econòmica percepcions i opcions de vida diferents a les convencionals. Neixen a l'ombra de les necessitats no resoltes per les concepcions i la dinàmica econòmica convencional.

No té sentit reproduir la mateixa escala de valors, el mateix paradigma econòmic, que és a l'origen de les dificultats que s'intenten resoldre. S'ha de treballar, en conseqüència, per construir un nou paradigma transformador: la sostenibilitat individual, social i ecològica. En aquest context, l'economia social i solidària pot aportar una visió dinàmica i transformadora, a més d'un vessant educatiu i sociopolític, tal com ho van ser en els seus inicis el moviment associatiu, mutualista i cooperatiu. Es tracta d'un àmbit divers i que va més enllà del cooperativisme estRICTE.

Cal proposar la necessitat d'identificar el conjunt de l'economia social i solidària com a àmbit inclusiu de la diversitat de realitats que practiquen l'economia cooperativa, per poder configurar un àmbit *alter* econòmic en un context d'economia plural que les reforci i les fecundi mútament.

Construir aquest àmbit inclusiu passa, com explica el filòsof Patrick Viveret, per l'alquímia positiva de les famílies de l'economia social i solidària: el cooperativisme, altres fórmules d'economia social, l'economia solidària, les empreses d'inserció, el tercer sector i el moviment d'emprenedoria social.

La història comuna del moviment obrer i l'economia social i solidària, diu Viveret, es recolza en un tripode (REV), amb potes inseparables, necessàries per reconstruir la resistència creativa (R), l'experimentació anticipativa (E) i la visió transformadora (V).

La resistència, sense perspectiva i sense experimentació, pot esdevenir una simple revolta desesperada i desesperant.

Una visió transformadora sense resistència i experimentació esdevé un simple horitzó irreal sense concreció.

Una experimentació sense resistència creativa i visió transformadora esdevé solament una vàlvula d'escapament o un aval al sistema dominant sense capacitat de transformar-lo.

S'ha d'acumular l'exigència democràtica del cooperativisme i el conjunt de l'economia social, la radicalitat imaginativa de l'economia solidària i la creativitat de l'emprenedoria social. Cal superar els riscos del reduccionisme economicista dels primers, la tendència a la marginalitat dels segons, el caure solament en el *social business* dels tercers i les percepcions no inclusives de tots.

OBJECTIU: MERCAT SOCIAL

Què és el mercat social?

En totes les fases del cicle econòmic, sorgeixen iniciatives populars regides per valors diferents dels capitalistes: propietat col·lectiva, cooperació, democràcia, equitat, compromís social, sostenibilitat... Totes aquestes iniciatives –la producció cooperativa, la comercialització justa, el consum responsable, les finances ètiques, les xarxes d'intercanvi amb moneda social– conformen el que anomenem economia social i solidària.

El moviment d'economia social i solidària ha fet de l'articulació d'aquestes pràctiques un dels seus objectius estratègics i li ha donat un nom: mercat social.

El mercat social és una xarxa estable d'intercanvis de béns i serveis entre productores cooperatives, consumidores responsables i estalviadores-inversores ètiques que, amb aquests intercanvis, aconseguen cobrir una part significativa de les seves necessitats.

El principi bàsic per crear mercats socials és la intercooperació integral, és a dir, la participació de cadascuna de les organitzacions i dels seus membres en la producció, la comercialització, el consum i l'estalvi dins de l'economia social i solidària. És a dir, cada actor cobreix al màxim les seves necessitats de consum dins de l'economia solidària, orienta el seu treball i la seva producció al màxim dins de l'economia solidària i aporta els seus estalvis en instruments de crèdit que desenvolupen aquesta mateixa economia.

L'objectiu del mercat social és desconnectar el màxim nombre de persones possible de l'economia capitalista tant com sigui possible. El desenvolupament de mercats socials no solament milloraria la viabilitat de cadascuna de les iniciatives d'economia social i solidària, sinó que suposaria gestar l'embrió d'un sistema econòmic alternatiu al capitalisme.

Finances ètiques

Les finances ètiques són pràctiques financeres gestionades democràticament que prioritzen l'obtenció d'un benefici social per sobre del benefici econòmic. Les formes organitzatives que acostumen a adoptar són les cooperatives de serveis financers, les cooperatives de crèdit, les seccions de crèdit de les cooperatives agràries, les comunitats autofinançades i els bons solidaris.

Consum responsable

El consum responsable és la satisfacció de les nostres necessitats triant aquells béns de consum o aquells serveis que garanteixen alhora la satisfacció de les necessitats de les persones que els produeixen i la seva sostenibilitat ecològica. Es manifesta en forma de consum cooperatiu, ecològic i solidari, però també en la reducció conscient del consum. S'expressa en forma de pràctiques de consum responsable que duen a terme algunes persones, empreses, entitats i administracions locals.

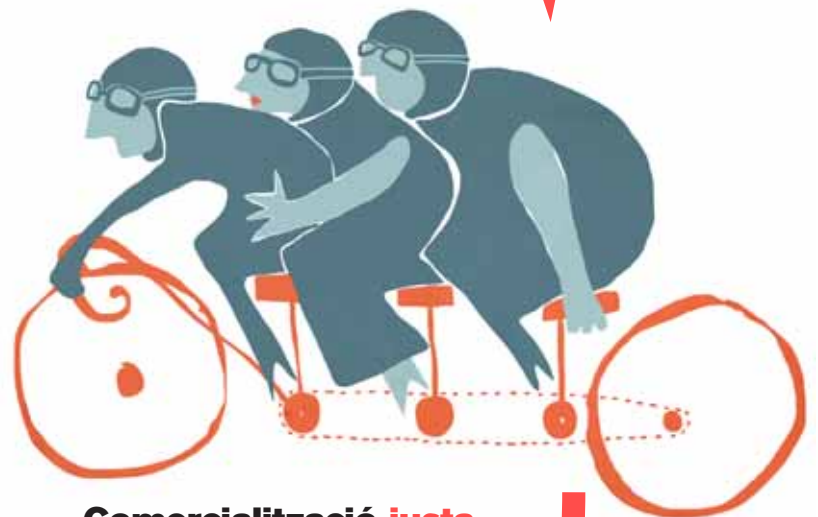
Producció cooperativa

La producció cooperativa és la gestió democràtica i participativa de la producció per part de les persones productores. Es manifesta en forma d'empreses que són propietat dels treballadors, de treball autònom responsable, de treball cooperatiu digital, així com en institucions populars de gestió democràtica dels béns comuns. Les formes organitzatives que acostumen a adoptar són les cooperatives de treball i les cooperatives agràries, les societats laborals i les associacions.

Xarxes d'intercanvi amb moneda social

Les xarxes d'intercanvi amb moneda social són xarxes de persones, entitats i empreses que bescanvien entre elles productes, serveis i coneixements mitjançant el sistema del troc multirecíproc i sense emprar la moneda oficial, sinó utilitzant sistemes de valoració interns creats pel mateix grup, que es poden expressar en monedes pròpies de naturalesa física o virtual. Les formes organitzatives que acostumen a adoptar són sistemes LETS, bancs de temps i monedes locals.

Comercialització justa

La comercialització justa és una pràctica d'intercanvi basada en mecanismes justos de distribució de l'excedent entre productores, comercialitzadores i consumidores i respectuosos amb el medi ambient. Es pot donar entre actors del Nord i del Sud, però també si els tres actors (productors, intermediaris i consumidors) són del Sud o del Nord. Les formes organitzatives que acostumen a adoptar són les cooperatives de consum i de serveis, els grups de compra conjunta, les fires d'intercanvi, les botigues de comerç just, les botigues de segona mà i les botigues gratis.

Donen la cara per l'economia solidària

La fira també serà un espai ampli on debatre sobre els reptes del sector. A continuació, coneixerem les opinions d'algunes de les persones que practiquen i difonen quotidianament l'economia solidària.

1. Què esperes d'aquesta primera Fira d'Economia Solidària de Catalunya?
2. Quines són les aportacions principals de l'economia solidària en l'actual context econòmic i social?

ELI MIRALLES Nusos (cooperativa d'activitats científiques i culturals)

1. Serà una manera de mostrar a aquest ciutadà malhumorat que realment hi ha alternatives al sistema capitalista; alternatives que no són una utopia, sinó un fet evident i en funcionament a casa nostra.

2. Aquesta visió de l'economia suposa un canvi de valors i principis. L'individu, la comunitat i el seu entorn passen per davant del benefici econòmic. Alhora, l'autoresponsabilitat i la gestió democràtica fa que ens constituïm com a comunitats *resilients*.

ÀNGEL BOSQUED CGT Catalunya

1. Que permeti la visualització pública, més enllà dels espais *amics*, de totes les possibilitats que es plantegen des del món alternatiu i, de manera molt especial, de les realitats que ja existeixen i que demostren que també es pot viure en un món on els diners no siguin la clau de tot.

2. En aquest moment, en què les institucions governamentals i l'oposició institucional –amb el suport dels seus mitjans– només ens parlen de sacrifici i diuen que no hi ha cap altre camí excepte estrènyer-se el cinturó i acotar el cap, l'economia social aporta aire fresc, idees noves, realitats en marxa i ganes de viure i construir.

ROSA GUINOT Alternativa 3 (cooperativa de comerç just)

1. L'oportunitat de veure les entitats exposidores em farà tenir una idea més clara de com està el teixit productiu i de l'economia solidària a casa nostra i, en conseqüència, què podem esperar i, potser, les millores que podem aplicar i els espais on encara podem empoderar-nos.

2. La visió d'una alternativa al sistema econòmic que tant sovint –i ara més que mai– tracta de manera tan poc justa moltes capes de població, persones que no poden accedir a drets bàsics. La presentació pública de l'economia alternativa ha d'estar a l'alçada del que moltes demanem com a alternativa i mostrar l'esperança que podem crear.

SANDRA ERILL ETCs (cooperativa d'iniciativa social)

1. Una oportunitat de generar un espai de trobada i intercanvi entre les diferents iniciatives d'economia solidària. Com a cooperativa que treballem per la transformació social, aquest espai ens permet avançar i encaminar-nos cap a la construcció del mercat social. Cap a la ciutat, ens permet obrir-nos, enfortir i donar més visibilitat a la nostra xarxa.

2. Partim de l'economia solidària com una alternativa a l'actual sistema de desigualtat creixent. Per arribar-hi, estem generant reflexió, estratègies i pràctiques que han de permetre aquesta transició cap a una altra economia. Es tracta de donar respostes a les necessitats bàsiques, relocalitzar i humanitzar l'economia, trobar vies d'adquisició de renda en aquest marc, donar centralitat a les cures, consolidar i ampliar les xarxes de solidaritat...

ANNA FERNÁNDEZ SETEM Catalunya (ONG de solidaritat internacional)

1. Espero que sigui la primera de moltes fires i que siguem moltes les persones que confirmem o descobrim que és possible viure dia a dia en consonància amb els principis de l'economia solidària.

2. La crisi sistèmica que estem vivint ha despertat l'esperit crític entre la població, que dia rere dia mostra més interès per conèixer alternatives econòmiques. Jo ho visc com una esperança: milers d'experiències d'arreu del món demostren que és possible fer economia sobre la base de valors com la solidaritat, l'equitat, la justícia, la cooperació i la participació. Sembla una utopia, però és una realitat.

GUERNICA FACUNDO Complementum (consultoria social)

1. Que doni visibilitat i reconeixement a unes pràctiques econòmiques molt arrelades a casa nostra.

2. Mostrar que l'economia hegemònica no és l'única economia possible i demostrar que les experiències socioempresarials de l'economia solidària són viables i sostenibles.

MARTA SALINAS L'Apòstrof (cooperativa de serveis de comunicació)

1. Fer visible l'economia solidària: mostrar la seva força, solidesa i diversitat. Acostar els productes i els serveis oferts per les entitats de l'economia solidària a un públic més ampli. Ser una font d'inspiració perquè noves persones s'animin a emprendre altres iniciatives en aquest àmbit.

2. Que hi ha una altra manera de fer economia perfectament viable i infinitament més justa, més solidària i més curosa amb el medi ambient que el capitalisme; es tracta d'una economia de base que busca satisfer les necessitats essencials de les persones i no els interessos econòmics d'uns pocs. Així ho demostren les moltes experiències que ja fa molts anys que funcionen i que estan resistint la crisi molt millor que les empreses mercantils.

RAIMON GASSIOT Coop57 (cooperativa de serveis financers ètics i solidaris)

1. Pot ser un bon impuls per potenciar la intercooperació i la construcció del mercat social entre aquestes entitats i entre elles i les consumidoros responsables, amb l'objectiu de reforçar la seva capacitat d'impulsar col·lectivament un model econòmic alternatiu al capitalisme hegemònic.

2. A nivell immediat, en el context de crisi i de creixement exponencial de l'atur, la seva aportació pot consistir en el manteniment d'una activitat econòmica sostenible socialment i mediambientalment, arrelada al territori i no subjecta exclusivament als vaivens de les bombolles especulatives de l'economia capitalista.

ÀNGELS TOUS Arç cooperativa (assegurances ètiques)

1. Mostrar que aquesta economia feta sota criteris ètics, equitatius, solidaris i respectuosos amb l'entorn pot cobrir les necessitats de la nostra vida quotidiana. Per a Arç, és una nova oportunitat per divulgar els nostres productes d'assegurança ètica, creats sota criteris de mutualitat, de transparència i d'equitat.

2. La transformació social: fer que l'economia tingui com a objectiu la satisfacció de les necessitats de les persones i no sigui només un objecte de lucre, que es canviïn els valors socials imperants actualment i que prevalguin els principis d'ètica, solidaritat i equitat.

HERNAN CÓRDOBA-MENDIOLA La Ciutat Invisible (cooperativa cultural i de comunicació)

1. Pel que fa al sector de l'economia social, aquesta fira suposa una doble fita: per a la XES, implica assolir un repte organitzatiu i de cohesió interna dels projectes que la componen. Però també és un èxit perquè estableix les bases per la seva reproducció en el temps i podrà establir una cita regular per a totes les entitats d'aquest àmbit.

2. Establir circuits d'intercooperació i de solidaritat amb criteris de responsabilitat i sostenibilitat, obrir una esfera de mercat social, aprofundir en la gestió social dels projectes econòmics, són només alguns exemples de les possibilitats i els reptes que té al davant l'economia social. Segurament, aquesta fira és un primer moment d'autoafirmació que ha d'impulsar aquests processos.

CARLOS REY Red de Redes de Economía Alternativa y Solidaria - REAS

1. La fira pot impulsar una plataforma de mercat social permanent que vinculi totes les iniciatives econòmiques solidàries amb els consumidors conscients i responsables. REAS intentarà continuar connectant totes les plataformes territorials de mercat social per aconseguir un impacte més gran.

2. L'economia solidària està donant respostes directes a milers de persones. No obstant això, la principal aportació és que està generant espais de democràcia econòmica en la producció, el consum, les finances i la cultura, més enllà de la conjuntura de crisi actual.

MIQUEL MIRÓ Fundació Seira (promoció del cooperativisme)

1. Que sigui un èxit de participació i desbordi l'àmbit mateix de les economies solidària, social i cooperativa. Que esdevingui una bona plataforma d'impuls per a moltes cooperatives i que aquesta economia pugui fer realitat una bona part de l'atractiu que té per a la resta de la societat.

2. És evident que, si les entitats financeres haguessin estat cooperatives, no estariem patint aquesta crisi, com ha quedat demostrat allà on la presència de cooperatives de crèdit en el sistema és significativa.

PUNTS DE VISTA SOBRE...

LES FIRES EN L'ÀMBIT LLATINOAMERICÀ PABLO GUERRA (sociòleg uruguaià)

Les fires llatinoamericanes d'economia solidària són espais de comerç, però també de companyonia, de reunió i de formació. Hi ha un ambient de confraternitat i construcció col·lectiva de manera autogestionada i popular. No us imagineu una fira elegant, amb grans estands, perquè, en realitat, les gestionen els sectors populars.

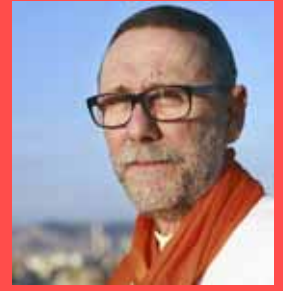

EL DINER JOSÉ LUIS CORAGGIO (economista i investigador social argentí)

Una altra característica per a aquesta economia futura és que caldria redefinir el paper del diner. Hem instaurat una societat on pràcticament tot es pot fer i comprar amb diners i on, al contrari, si no tens diners, sembla que no siguis res. A més, està acceptat que el diner genera diner, és a dir, acceptem l'interès, la qual cosa no és evident en absolut ni ha estat pas sempre així.

FERRAN AGUILÓ Consultoria d'Estratègia A+4

1. És l'ocasió de compartir espais i experiències amb altres consultories de l'economia social i, alhora, contactar i visualitzar-nos conjuntament amb una part molt destacable de l'escena de l'economia social i solidària, que és molt important a Catalunya.

2. En el terreny econòmic i social, és clar que som part de la solució, estem construint les bases del canvi de cicle i ens avancem al previsible final del capitalisme, construïnt des d'ara les alternatives. En el terreny polític i, concretament al nostre país, que sembla haver iniciat decididament el camí cap a la independència, també volem evidenciar que un altra Catalunya és possible i que el model d'Europa al qual ens aboquen no és l'única alternativa.

JORDI IBÁÑEZ Fiare Catalunya (banca ètica)

1. Ens ha de permetre adonar-nos que la nostra oferta està massa orientada a administracions públiques i a empreses i, en canvi, poc dedicada a la satisfacció de les necessitats de consum individual o familiar. En canvi, quan posem en marxa projectes dirigits a les persones o demanem aportacions, la demanda ens desborda. En tenim molts exemples: el mateix Fiare, Som Energia, L'Olivera, El Brot... quan hem demanat capital social i gent que hi participi, ho hem trobat amb facilitat. Cal que ens n'adonem i posem fil a l'agulla per desenvolupar productes i serveis dirigits al públic.

PERU SASIA Fiare estatal (banca ètica)

2. Després d'haver comprovat els efectes del neoliberalisme desfermat i la incapacitat –i, en molts casos, complicitat– dels poders públics, les propostes basades en l'acció col·lectiva de persones i organitzacions tenen una gran importància.

JORDI RELAÑO Biciclot (cooperativa de serveis de la bicicleta)

1. Visualitzar és, a vegades, un requisit indispensable perquè d'altres persones es decideixin a apostar per una cosa. I es poden fer visibles moltes coses: la seva diversitat, l'esperit cooperatiu, les sinergies que s'hi generen... Esperem compartir tots aquest ingredients.

2. D'entrada, la solidaritat com a motor capgirar els valors amb els quals el sistema capitalista ens pretén sotmetre. Construir-hi al damunt no està exempt de dificultats, però som molt conscients que, en aquest context, això és extremadament necessari.

EL PAPER DE L'ESTAT MARCOS ARRUDA (educador i economista brasiler)

Països com Veneçuela, l'Equador o Bolívia se situen a l'avantguarda dels països que intenten crear innovacions. Per exemple, la nova constitució equatoriana reconeix una nova economia social i solidària, del mateix rang que l'economia privada i l'estatal, i afirma que el gran objectiu és construir una economia de cooperació i solidaritat. Aquest és un marc legal que obre grans espais per al desenvolupament de l'economia solidària.

EL MERCAT JOAN SUBIRATS (professor de Ciència Política de l'IGOP-UAB)

L'economia que ara domina –la competitiva, financera i especulativa– no és la forma natural de fer les coses. No pot ser que la ficció del mercat autoregulat cada dia exigeixi més regulació i més sacrificis socials. L'existència de l'economia social i solidària –i el seu enfortiment– és clau per posar de manifest que hi ha altres maneres de fer economia i que l'economia no és una cosa aliena a les persones i les seves necessitats.

PROGRAMA D'ACTIVITATS

TALLER Educació per a la sostenibilitat. Dirigida a adults i infants, amb una metodologia participativa. ORGANITZA: Nusos
Dissabte 27 ESPAI FAMILIA

PRESENTACIÓ La Tavella, fruita i verdura molt sanes i amb compromís social. ORGANITZA: La Tavella
Dissabte 27 (matí) LLOTJA

TALLER De cuina. ORGANITZA: Mescladis
Dissabte 27 (matí) ESPAI FAMILIA

XERRADA Internet i Catalunya: Construint una cultura de la llibertat i la solidaritat. Semblances entre el moviment cooperatiu, el moviment anarquista i l'estructura oberta i participativa d'Internet. ORGANITZA: Artur Serra (i2cat)
Dissabte 27, 12 h. ESPAI ALTERNATIVES

TAULA RODONA Com construir una altra economia: fer mercat social. Ponents: Jordi Via (producció cooperativa), Anna Fernández (comercialització justa), Ramon Pasqual (finances ètiques), moneda social i consum responsable. ORGANITZA: XES
Dissabte 27, 12.15 h. ESPAI ALTERNATIVES

TAULA RODONA Gestió comunitària. Amb Roquetes, Casa Orlandai, l'Harmonia, Ateu Rebel... ORGANITZA: Ateu 9 Barris
Dissabte 27, 16 h. ESPAI ALTERNATIVES

PRESENTACIÓ Informe anual de Comerç Just. ORGANITZA: Coordinadora Estatal de Comerç Just
Dissabte 27, 16 h. ESPAI ALTERNATIVES

XERRADA / PRESENTACIÓ Experiències de col·lectivització. Amb CASX, AureaSocial i la Cooperativa Integral Catalana (CIC). ORGANITZA: CIC
Dissabte 27, 16 h. LLOTJA

TAULA RODONA Finances ètiques. Amb la participació d'Oikocredit, Fiare, Coop57, les CAF. ORGANITZA: Finançament Ètic i Solidari (FETS).
Dissabte 27, 17 h. ESPAI ALTERNATIVES

PRESENTACIÓ Llibre: "Recupera tu futur". ORGANITZA: Gil Toll
Dissabte 27, 17 h. LLOTJA

TAULA RODONA Economies crítiques: cinc peces per a un puzzle. Ponents: Joaquim Sempre (economia marxista), Institut de Ciències Econòmiques i de l'Autogestió (Economia Llibertària), Jordi Garcia (economia solidària), Enric Tello (economia ecològica) i economia feminista. ORGANITZA: XES
Dissabte 27, 18 h. ESPAI ALTERNATIVES

PRESENTACIÓ Llibre sobre finançament col·lectiu. Directrius bàsiques i com planificar un projecte de finançament col·lectiu. ORGANITZA: Eric Rivera
Dissabte 27, 18 h. LLOTJA

XERRADA Autoconsum alimentari i models alternatius d'accés a productes agroecològics. ORGANITZA: EcoConsum
Dissabte 27, 18 h. ESPAI ALTERNATIVES

TEATRE "Sobre contes i miralls". Produïda per Lletra18. ORGANITZA: Quim Pañart
Dissabte 27, 19.30 h ESPAI ESCENARIS

TALLER Espai de trobada ritual Dansa circular, meditació, autocura... ORGANITZA: Etnicas Joyas
Dissabte 27, 19.30 h LLOTJA

XERRADA El projecte Som Energia, autoconsum energètic i models alternatius d'accés a l'energia. ORGANITZA: Som Energia
Dissabte 27, 20 h. ESPAI ALTERNATIVES

XERRADA Experiències i bones pràctiques des del sector de l'economia solidària i presentació de la nova Carta de l'Economia Solidària. ORGANITZA: REAS
Dissabte 27, 20 h. ESPAI ALTERNATIVES

TAULA DE PRESENTACIÓ Amplificant l'alternativa. Premsa alternativa i economia social: al servei de les persones. Amb David Fernández, periodista de la Directa. ORGANITZA: Setmanari Directa
Diumenge 28, 10.30 h. ESPAI ALTERNATIVES

TAULA RODONA La Dimensió internacional de l'ESS. Amb membres de les xarxes d'economia solidària d'Itàlia, França, Portugal, Luxemburg i el Brasil. ORGANITZA: XES Internacional
Diumenge 28, 12 h. ESPAI ALTERNATIVES

TAULA RODONA Xarxes locals d'auto-gestió i Economia Solidària. Les experiències dels barris i viles de Sants, Santa Coloma de Gramenet, Poble Sec, Gràcia, Poblenou, Sant Andreu de Palomar (GESSTAP) i Mataró, entre moltes altres. ORGANITZA: Xarxes locals i XES
Diumenge 28, 12 h. ESPAI ALTERNATIVES

TALLER El rol de les empreses en la promoció de nous models econòmics. ORGANITZA: Cooperativa ETCs
Diumenge 28, 12 h. ESPAI ALTERNATIVES

XERRADA La moneda social com a eina de transformació. ORGANITZA: XES
Diumenge 28, 13 h. ESPAI ALTERNATIVES

CONSULTEU EL PROGRAMA ACTUALITZAT A LA PÀGINA WEB: WWW.FIRAESC.ORG

ACTIVITATS ESPECIALS

BICIBARRIS 2012
Ruta en bicicleta per les cooperatives de Sant Andreu.
ORGANITZA: Biciclot i la Ciutat Invisible
Dissabte 27, 11 h. ESPAI BARRI

CERCAVILA
ORGANITZA: Diables de Sant Andreu
Dissabte 27, 11 h. ESPAI BARRI

LECTURA DEL MANIFEST PER L'ECONOMIA SOLIDÀRIA
Dissabte 27, 12 h. ESPAI CENTRAL

CONCERT. **Dissabte 27, 21 h. ESPAI CENTRAL**

PAELLA POPULAR
Diumenge 28, 14 h. ESPAI CENTRAL

ACTIVITATS PERMANENTS ESPAI ESCENARIS

EXPOSICIÓ Mostra de diverses maquetes demostratives sobre energies renovables i sobre eficiència energètica.
ORGANITZA: Unico

EXPOSICIÓ Els bancs passen factura. Crítica del model financer especulatiu i l'alternativa de la banca ètica.
ORGANITZA: Oikocredit i Setem

EXPOSICIÓ Història del cooperativisme.
ORGANITZA: La Ciutat Invisible

EXPOSICIÓ L'Any Internacional del cooperativisme. ORGANITZA: FCTC (L'Apòstrof i la Ciutat Invisible)

EXPOSICIÓ Experiències de la Xarxa d'Economia Solidària.
ORGANITZA: XES

AUDIOVISUALS

Llavors per a una altra economia (XES), Congrés fundacional de RIPESS Europa (Clara-Boia i XES), Ecos, naixement d'un grup cooperatiu (ECOS), Com un gegant invisible (Can Batlló), Trobada estatal de Coop57 (Coop57) i Pindoles d'experiències de Reas (Reas), entre d'altres.

ENTITATS PARTICIPANTS A LA FIRA

Afoca www.afoca.org Aiguasol www.aiguasol.coop Altermercat www.altermercat.cat Alternativa 3 www.alternativa3.com
Aposta www.aposta.coop Aprise-Promocions www.promocions.com Arc Intercooperació Econòmica www.arccoop.cat Arc Serveis Integrals d'Assegurances www.arccoop.coop Arrels Fundació www.arrelsfundacio.org Artesans del món comerç just <http://ca-es.facebook.com/artesansdelmon.vic> Associació Andròmines www.andromines.net Attac Catalunya www.attac-catalunya.org Barcelona www.barcelona.com Barnaciber www.barnaciber.com Biciclot www.biciclot.net C.A.B. (Consell d'Associacions de Barcelona) www.cab.cat Calidoscoop www.calidoscoop.coop Casal www.casalitos.org Cevagraf www.cevagraf.coop CGT www.cgtcatalunya.cat Clara-Boia Audiovisual www.claraboia.coop Col·lectiu Ronda www.cronda.coop Complementum www.complementum.net Confavc www.confavc.cat Coop de ma www.coopdema.cat Coop57 www.coop57.coop Cooperativa Integral Catalana www.cooperativa.cat Cos Cooperació i Salut www.cos.coop Cric www.opcions.org Demodé produccions www.demode.coop Desenvolupament comunitari www.desenvolupamentcomunitari.cat Diva 2001 www.club-manitas.com Ecoinstitut www.ecoinstitut.es Ecos www.grupecos.coop Edpac www.edpac.cat El Foli verd www.foliverd.com El Tinter www.eltinter.com Els Tres turons www.els3turons.org Etc's www.etc's.coop Ex-libris www.exlibris.coop Focuc www.fcuc.coop Fctc www.cooperativestrebball.coop Fets www.fets.org Fiare www.projectefiare.cat Fundació Roca i Galés www.rocagales.org Fundació Unió Cooperadors de Mataró www.cooperadorsdemataro.coop Futur Just empresa d'inserció www.futur.cat Gedi gestió i disseny www.consop.org Gest civic www.gesticivic.coop Gestió integral www.affectio.es Gestió veïnal www.confavc.org Granja escola l'Auró sll www.granjaescolalaura.org Hobest www.hobest.cat Iac www.iac.cat Iacta www.iacta.coop Koinos www.koinosbcn.com La Ciutat invisible www.laciutatinvisible.coop La Plana www.laplana.org L'Apòstrof www.apostrof.coop L'Espai Icaria www.icariaeditorial.com L'Olivera www.olivera.org Mescladis www.mescladis.org Missatgers Trèvol www.trevol.com Mol-matric www.molmatriu.coop Mutualitat Sinera www.confavc.org/sinera Nova-Centre per a la innovació social www.nova.cat Nusos www.nusos.net Observatori Desc www.observatoriodesc.org Robafaves www.robafaves.org Rocaquinarda www.rocaquinarda.org Sepra servei de prevenció integral www.sepra.es Setem www.setem.cat Sodepau www.sodepau.org Som energia www.somenergia.coop Sostre civic www.sostrecivic.org Tandem social www.tandemsocial.com Teixidors www.teixidors.com Xarxa de Consum Solidari www.xarxaconsum.net Camp de la sort www.campdelasort.cat Reas www.economiasolidaria.org Tigre de paper/edicions cultura 21 www.tigredepaper.cat Dolça revolució de les plantes medicinals www.dolcarevolucio.cat Oikocredit www.oikocredit.cat La Tavella www.latavella.cat Unico www.unico.cat Font de vida www.fontdevida.com Espai d'anàlisi social sl www.edas.cat Faedel www.faedel.org Fundació Microfinances i desenvolupament (microfides) www.microfides.com Directa www.setmanaridirecta.info Gestap-Trocandreu www.assembleastap.wordpress.com Trinijove www.trinijove.org Teteria Malea www.teteria-malea.blogspot.com Fundació Ared www.fundacioared.org Formatges Puigcerver www.ecologicdepuigcerver.com Lletra 18 www.lletra18.blogspot.com Associació Alba www.aalba.cat Ideas sca www.ideas.coop Cooperativa Consum 30 panxes www.formainfoocopsagrera.wordpress.com Associació Fiare Catalunya www.projectefiare.cat Ecoreciclat www.ecoreciclat.com Abacus www.abacus.coop Fundació Desenvolupament Comunitari www.fdc.cat Fent país www.fentpais.cat Amas4 www.amas4.com Ecol3vng www.ecol3vng.blogspot.com El Bido de 9 Barris (Gestora Ateu Popular) www.atenu9B.net La Fera ferotge www.laferaferotge.cat Coop El Borró <http://elborro.blogspot.com/es/> Coop El Guaret <http://elguaret.wordpress.com/> LLavors a grapat <http://llavorsagrapats.wordpress.com/> Melmelades Enrique Zabaleta || Etnicas joyas || Xarxa 9 barris coopera || Coop agroecologica El llevat de 9 barris

ON ES FARÀ:
Nau Central de la Fabra i Coats
Sant Adrià, 20. Sant Andreu. Barcelona.

COM ARRIBAR-HI:
 L1 Sant Andreu - bus 11, 35, 40, 73, B20, N9
 RENFE Sant Andreu Comtal - **BICING** c. Sant Adrià 2

COL·LABORA:

CESSIÓ D'ESPAIS: